

Klockan är strax före sju, en lite gråmulen torsdagsmorgon i september i Leksand. Kadra är på väg till jobbet.

Radioprogram lockar flera med utländsk bakgrund till landsbygden

Nu försöker Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration locka invandrare till de gröna näringarna via radioprogram på arabiska och somaliska.

32 000 personer från 93 olika länder kom 2010 till Sverige som asylsökande (enligt SCB). De flesta hamnar i och kring landets större städer och många kämpar många år för att få ett arbete. Samtidigt minskade invånarantalet i glesbygd med 6,38 procent. Landsbygden, och framför allt glesbygden, behöver således ett tillskott på människor. Men de som kommer till Sverige hamnar inte där de som bäst behövs. De allra flesta hamnar i storstadsområdena och idag är människor med utländsk bakgrund lågt representerade i exempelvis de gröna näringarna.

Program i Sveriges Radio

Som en del i arbetet med att locka fler med utländsk bakgrund gör nu Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration i samverkan med Sveriges Radio två radioprogram om landsbygden och dess möjligheter för människor med utländsk bakgrund. Programmen sänds i den arabiska och den somaliska kanalen. En som skildras i programmen är Kadra från

Somalia som är en av dem med utländsk bakgrund som på kort tid har lyckats etablera sig både på landsbygden och i arbetslivet. Hon har ett av Sveriges farligaste yrken. Kadra kom till Sverige för några år sedan och hennes dröm är att bli skogsägare. Landsbygden har mycket att erbjuda och kan spela en nyckelroll när det gäller integration. Landsbygdsnätverket vill locka fler med utländsk bakgrund till landsbygden. Många med utländsk bakgrund har kunskap, idéer och drivkraft som vi inte har en aning om och dem gäller det att ta vara på.

Text: Yusra Moshtat/ Jenny Svensson/ Jessica Hagård | Foto: Britt-Louise Malm/Lantmäteriet

FAKTA:

Vill ni veta mer om möjligheterna på landsbygden för utrikesfödda och om Kadras resa in i skogsnäringen kontakta:

Yusra Moshtat, Med andra ögon, medlem i Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration och ansvarig för radioprogrammen, tel: 0707-61 26 34

Jenny Svensson, ordförande i Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för integration, tel: 08-787 51 03

Nytt landsbygdsprogram 2014-2020

Organisationer och verksamheter från hela landet har deltagit i telefonmöten/tankesmedjor och diskuterat hur målen i nästa landsbygdsprogram ska nås.

Det var spännande att få så många vinklar på frågorna och idéer om vad som kan ändras. Men det var också intressant att höra att enigheten även var stor i många frågor. En sammanställning av synpunkterna i tankesmedjorna hittar du på Jordbruksverkets webbplats.

På webbplatsen kan du även hitta underlag till träffen som ordnas av Landsbygdsnätverket den 9 november. Där diskuterar vi det nya landsbygdsprogrammet, till exempel frågor om förenklingar, effektivitet, landskapsperspektiv och kompetensutveckling. Du har möjlighet att lämna synpunkter på underlagen fram till 1 december.

Du kan fortfarande lämna synpunkter och diskutera nästa landsbygdsprogram på Landsbygdsprogram 2014-2020 på Facebook.

Nätverks- erfarenheter skapar bättre förutsättningar!

I Landsbygdsnätverket korsbefruktar vi erfarenheter, kunskaper och synpunkter. 1+1 blir 3. Tänk så mycket mer förberedda vi blir inför slutspurtan av innevarande program liksom i uppbyggnaden och starten av nästa programperiod. 150 personer från 70-tal olika organisationer och myndigheter tog chansen att delta i Landsbygdsnätverkets och Jordbruksverkets tankesmedjor via telefon om framtida landsbygdsprogram. Det är fascinerande att ta del av när sex deltagare med olika intressen och från olika organisationer under drygt en timmas tid delger varandra och Jordbruksverkets utredare viktiga erfarenheter. När man kommer till förslag som bygger på gemensam nytta snarare än intressekonflikter, ja, då visar sig nätverkandet från sin allra bästa sida på ett såväl tids- som kostnadseffektivt sätt. Som ni kan se i notisen från utredarna på Jordbruksverket så är man mycket nöjd med resultaten som framkom från dessa smedjor.

Ett annat flitigt korsbefruktande pågår i nätverkets mer fasta grupperingar. Nätverkets arbetsgrupper har fokus på att samla metodkunskaper, vidareutveckla dem och se till att kunskaperna sprids. De olika aktörerna i några av grupperna har samlats kring aktuella debattinlägg. Du kan ta del av ett par av dessa i detta nyhetsbrev samt ett debattinlägg från vår styrgrupp. Sprid gärna budskapen vidare!

Nu är det snart dags för 2011 års Landsbygds gala. Som galageneral kan jag konstatera att månaders intensiva förberedelser med att gallra fram årets bästa satsningar snart nått sitt mål. Vi kan återigen se fram emot värdiga Ull-baggevinnare. Med sådana fantastiska förebilder och inspiration finns det mycket goda utsikter för att vi går en hållbar landsbygdsframtid till mötes!

Peter Melin
ordförande, Landsbygdsnätverket

Ett friskt modernt samhälle behöver en levande landsbygd!

Landsbygdsskolor avvecklas, service försvinner och mackar stängs igen. Bilden av den Svenska landsbygden som avlövas beskrivs ofta i media. Men det finns en annan, mer positiv bild. För samtidigt vill allt fler äta närodlad mat, använda förnybar energi och det är många som drömmer om ett landsbygdsboende. Landsbygden som resurs blir i framtiden i själva verket allt viktigare för både för landsbygds- och stadsbor.

Enligt forskare kommer behovet av en produktiv och uthållig landsbygd att växa i takt med den globala befolkningstillväxten och klimatförändringarna, också i Sverige. Uthållig energi- och matproduktion står allt mer i fokus. Men det är inte bara miljö- och klimataspekterna som talar för landsbygdens framtid. Många vill dessutom flytta hit. En nyligen genomförd SIFO-undersökning visar att närmare 45 % av de som inte bor på landsbygden idag skulle vilja bo här. Bland unga kvinnor är siffran hela 70%. Sveriges landsbygder är dessutom ”en motor för jobbskapande och tillväxt” skriver regeringen i sin landsbygdsstrategi. Betydande delar av de 36 miljarder kronor som vi har i vårt Landsbygdsprogram finns där för att tillvarata dessa resurser och växla upp denna motor.

I dessa perspektiv är det resursslöseri att avlöva landsbygden på fungerande infrastruktur och service och ta bort andra viktiga förutsättningar för att människor ska vilja bo och leva på landsbygden.

Avlöningen kommer att fortgå om vi inte på allvar bryter upp alla stuprör för att i stället samverka. Här måste stat och kommun tillsammans med ideella och privata aktörer tänka framåt, tänka brett och tänka rätt. Vi måste komma ifrån infrastruktur- och servicelösningar vars utgångspunkt är ”stordrift” och koncentration. Dessa lösningar fungerar där människor bor tätt, men de är inte alls skräd-

darsydda och effektiva för landsbygden. För att inte få en alltför kostsam infrastruktur och service i våra landsbygder, behöver vi kunna bygga bredband, vägar, skolor, kommersiell service etc. i småskaliga former och som utvecklas och drivs genom samordning. Kommunerna med sitt planeringsansvar kan underlätta samordningen. Kommunerna kan, till skillnad från hur många gjort hittills, ha en mer aktiv planering i sina landsbygder. Det kommer sannolikt att frigöra många inneboende krafter och samarbeten till nya innovativa lösningar som bättre passar förhållandena i våra olika landsbygder. Vi måste också få regler som också kan fungera för verksamheter som bedrivs i småskaliga former. Det kan handla om allt från skyltning, upphandling, livsmedelshandling till regler för utbyggnad och användandet av energi som produceras i småskalig form...

Utveckling av landsbygden kräver sin egna lösningar. Beslutsfattare måste således öka sin ”landsbygdskompetens” för att vi ska hamna rätt och för att utvecklingen i våra landsbygder ska gå framåt.

Inom Landsbygdsnätverket jobbar vi över 100 nationella myndigheter och organisationer samt Sveriges alla ledergrupper, ...Den kunskap som finns och utvecklas bland de som aktivt deltar i nätverkets arbetsgrupper, tankesmedjor och träffar måste sippra ut och på allvar få genomskölja hela det svenska samhällsstrådet.

Landsbygdsnätverket styrgrupp

Några av artiklarna har kortats en aning av utrymmesskäl. Artiklarna i sin fulla längd hittar du på: www.landsbygdsnätverket.se/huvudomraden/press

”Jag undrade alltid varför inte någon gjorde något åt det; tills jag insåg att jag var någon.”

Lily Tomlin

Foto: Fotoakuten

Landsbygdens utveckling bromsas, bland annat på grund av pengabrist. Det behövs därför nya, smarta lösningar för finansiering av landsbygdsidéer, och det är i det lokala som de kan växa fram. Det menar Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för kapitalförsörjning.

Var arbetar dina pengar just nu?

Pengar till investeringar och utveckling handlar än så länge oftast om banklån eller om bidrag. Saknar man tillräckligt med egna pengar eller säkerheter måste antingen drömmar ges upp eller ambitioner sänkas. Samtidigt förfogar vanligt folk, du och jag, över belopp som skulle kunna arbeta för bygdernas bästa, om det bara fanns ett bra och enkelt sätt att styra dem dit.

Flera bygder har hittat nya finansiella lösningar

Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för kapitalförsörjning har identifierat ett trettiotal bygder där man tillsammans samlat "eget" investeringskapital genom att organisera sig i olika typer av lokala föreningar och bolag... Gemensamt för de här initiativen är den lokala förankringen med många ägare som själva bidrar med såväl pengar som med engagemang. Erfarenheterna förtjänar att spridas och vi i Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp har därför initierat ett nätverk för de praktiker som har kunskap om lokal kapitalförsörjning. Många intressanta modeller finns också beskrivna i ny Handbok i lokal finansiering som Hela Sverige ska leva tagit fram (se mer på www.helasverige.se, www.crowdequity.se).

Vi i arbetsgruppen har också identifierat ett nytt verktyg som kallas Lokalkapital. Verktöget gör det möjligt att kanalisera pengar från "vanligt folk" till specifika landsbygds-investeringar. Det går till så att ett lokalt bolag går, med pengar som spararna satsat, in som minoritetsägare hos olika lokala företag och stärker därmed deras kapital.

Det lokala bolaget kan dessutom bidra med stöd och rådgivning, något som gynnar såväl företagen som investerarna. Sättet att arbeta gör det också möjligt för staten att gå in och dela risken med det lokala näringslivet...

Samhället behöver den här typen av lösningar, som kombinerar ett nytt sätt att använda sparade medel med ett stort mått av engagemang och kompetens, särskilt i tider av ekonomisk turbulens. Det är i de lokala ekonomierna som vi bygger det hållbara samhället. Det gör att hela Sverige kan växa. Där skulle dina och mina pengar kunna arbeta för bygdernas bästa. Två frågor uppstår: vad görs politiskt för att uppmuntra den här utvecklingen? Men viktigare ändå är: var arbetar dina pengar just nu?

Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för kapitalförsörjning

Planering i landsbygder – en framtidsfråga också för städer

Allt fler efterfrågar närproducerad mat, förnybar energi, ett varierat landskap med öppna betesmarker, åkrar och skog och kulturell mångfald. Men trots att efterfrågan på landsbygdens resurser ökar saknar nästan hälften (48 %) av Sveriges kommuner en strategi för landsbygdsutveckling. Det visar en enkätundersökning som genomförts av Sveriges lantbruksuniversitet på uppdrag av nationella Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för planering.

Landsbygdsnätverkets enkätundersökning visar också att:

Av 161 kommuner:

- tar 40% i låg grad- eller inte alls hänsyn till regeringens landsbygdsprogram i det kommunala översiktsplanarbetet,
- tar 21% i låg grad- eller inte alls hänsyn till lokala gruppers arbeten med lokala utvecklingsplaner i det kommunala översiktsplanarbetet.

Långsiktigt hållbar utveckling kräver planering. Det här är något som regeringen tydligt betonar i budgetpropositionen för 2012 där det står att "Hållbara livsmiljöer förutsätter utveckling av både stad och landsbygd". Regeringen lyfter i propositionen även det ömsesidiga beroendet mellan landsbygder och städer och betonar den

kommunala översiktsplanen som verktyg för att samordna tillväxtarbetet lokalt och regionalt.

Kommunerna har också möjlighet att i översiktsplanen peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), där dispens från strandskyddet lättare kan ges om åtgärden bidrar till landsbygdens utveckling. Allt detta kräver att konflikter som rör användning av mark och vatten tidigt kan identifieras och att avvägningar görs i en planeringsprocess som bygger på att berörda människor görs delaktiga i besluten. Det innebär att landsortsbor, byalag, leadergrupper och andra bör involveras tidigt i planprocessen och att deras visioner och utvecklingsplaner för bygden samordnas med översiktsplanen.

Den viktiga huvudfrågan är: Vad vill vi med våra landsbygder? För att kunna svara krävs planering och vi kan konstatera, utifrån den enkätundersökning vi gjort, att allt för få kommuner inser vikten av planering i landsbygder idag. Samhällsresurser, både i form av kultur- och naturvärden, mänsklig kapacitet och pengar riskerar att gå förlorade om vi inte börjar se systemen och att stad och land hänger ihop – det är framtidens resurser det handlar om! Översiktsplanen kan användas för att hantera dessa komplexa frågor och göra det i bred dialog med medborgare och aktörer. **Alltså, börja planera nu!**

Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp för planeringsfrågor

Administration finslipas i internt projekt

Max fyra månaders väntetid för ansökningar och tre månaders maxgräns för utbetalningar. Så ser riktmärkena ut för det interna förbättringsprojekt som leds av Jordbruksverket.

Sedan i augusti pågår projektet, SUSS-LB, Styr- och uppföljningssystem i samverkan för landsbygdsprogrammet.

– Vårt mål är att minska handläggningstiderna, förtydliga tolkningar av regelverk och bättra kommunikation, säger Annett Kjellberg, enhetschef vid Landsbygdsutvecklingsenheten på Jordbruksverket, som arbetar med frågan tillsammans med projektledaren Nuria Strid.

E-system med effekt och bättre information

Än finns inga slutsatser i hamn, men Annett Kjellberg ser ändå att några lösningar skulle kunna testas, till exempel kring e-system.

– Vi jobbar för att få e-ansökningar och e-handläggning i stället för att vi gör allt manuellt.

Dessutom ser hon att it-systemen måste bli effektivare för att få en snabbare handläggning och för att undslippa dubbeljobb som i dag olyckligtvis sker.

– Länsstyrelserna är inte helt nöjda med dagens system, säger Kjellberg.

En annan förbättringspotential ligger enligt henne i att ta fram pedagogiskt informationsmaterial till projektsökande. En tredje handlar om att förenkla bedömningen av så kallade ”rimliga kostnader” i projekt så att den blir mer enhetlig mellan länsstyrelser genom att ta fram normsystem.

EU-regler med tuffa krav

EU:s regelbok får enligt henne med sig administration och ett uppföljningskrav som är ”stentufft”.

– Det är synd om kraven upplevs så hårda så att kundnöjdheten fallerar, säger Annett Kjellberg. Att skylla alla problem på EU:s regelverk är dock en alltför simpel förklaring; den tunga arbetsbördan beror troligen också på den svenska byråkratin.

Annett Kjellberg, enhetschef vid Landsbygdsutvecklingsenheten på Jordbruksverket.

– Vad är vad, det är svårt att säga? Vi tittar på detta också. Och det är klart om vi i Sverige hade haft 100 personer som arbetar med beviljande och utbetalningar hade allt gått snabbare.

Viss oro bland handläggare

Genom workshops och nyligen också en dialogträff med handläggare på länsstyrelser diskuteras frågorna. Länsstyrelsehandläggarna ser positivt på arbetet, men känner också oro.

– De tycker också att det ska bli tufft och svårt att korta ned handläggningstiderna, säger Annett Kjellberg.

Text: Agneta Borgström | Foto: Jessica Hagård

Konferens om jämställdhet i framtida landsbygdsprogram

Den 3-4 oktober anordnade Winnet Sverige tillsammans med Jordbruksverket konferensen ”Landsbygd på lika villkor - Ett mer jämställt landsbygdsprogram 2014” - i Wanås i Skåne.

Ca.115 personer från hela Sverige + föreläsare deltog. Annett Kjellberg representerade Jordbruksverket och berättade hur jämställdhet hittills beaktats inom landsbygdsprogrammet. Jessica Hagård från Landsbygdsnätverket redogjorde för hur materialet ”Göra Jämt” använts, som nätverkets arbetsgrupp för jämställdhet låtit ta fram. Medverkade gjorde också landsbygdsminister Eskil Erlandsson liksom Ebba Barany från DG AgriI.

Kvinnor får liten del av medlen

Av varje hundralapp som betalas ut från företagsstöden i landsbygdsprogrammet under 2010 har endast 13 kronor gått till kvinnor som är företagare. Andelen avslag för kvinnors ansökningar är också högre, 16 % mot 10 % för männen. Under konferensen processade de deltagande fram denna punktlista över vilka åtgärder man ser bör beaktas inför fram-

tagandet av nästa landsbygdsprogram. Listan överlämnades vid slutet av konferensen över till landsbygdsministern och har även lämnats över till Jordbruksverket.

Konferensens konferencier Lotta Gröning tillsammans med Winnets ordförande Britt-Marie Torstensson och Landsbygdsminister Eskil Erlandsson

Program och implementering

(metod: gender mainstreaming och riktade åtgärder)

- Sätt genusmål – program, implementering och uppföljning
- Behandla, bemöta och besluta utifrån ett jämställt tillväxtperspektiv

- Skapa förutsättningar för en hållbar nationell utveckling, genom att särskilt stödja närproducerade varor och tjänster
- Obligatoriskt med köns- och åldersuppdelad statistik
- Skapa förutsättningar för nya affärsområden på landsbygden, t ex att odla fram och bereda råvaror för textil produktion (lin, ull och nässlor) och uppmärksamma utveckling och breddning av tjänstesektorn.
- Internet- och mobiltäckning i hela landet
- Samarbete och samordning mellan Tillväxtverket och Jordbruksverket på nationell nivå

Text/ Foto: Jessica Hagård

MISSA INTE:

Har du missat kommissionens förslag om den framtida jordbrukspolitiken?

Här kan du läsa om det:

www.landsbygdsnätverket.se/huvudomraden/omlandsbygdsprogrammet/omdengemensamma-jordbrukspolitiken